

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntöne 6.11.2017, TEM/1879/08.05.01/2017

LAUSUNTO TERRAFAME OY:N KAIVOS- JA RIKASTUSTOIMINTAA KOSKEVASTA LUPAHAKEMUKSESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Terrafame Oy:n 31.10.2017 valtioneuvostolle jättämästä uraanin talteenottoa koskevasta lupahakemuksesta, jolla se hakee ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettua lupaa kaivos- ja rikastustoimintaan Sotkamon kaivoksella.

Terrafame Oy tuottaa Sotkamossa sijaitsevalla monimetallikaivoksellaan ja teollisuusalueellaan bioliuotusmenetelmällä ensisijassa nikkeliä, sinkkiä sekä kobolttia ja tuotteistaa parhaillaan kuparia.

Terrafame Oy:n nikkelimalmi sisältää muiden arvometallien lisäksi myös luonnonuraania. Terrafame Oy suunnittelee aloittavansa muun metallituotannon sivutuotteena saatavan uraanin talteenoton. Uraani on tarkoitus ottaa talteen ja myydä energiantuotannon tarpeisiin. Arvioitu talteenottomäärä on enintään 250 tonnia uraania vuodessa.

Terrafame Oy hakee valtioneuvoston lupaa ydinenergialain 2 §:n 1 momentin 2. kohdassa mainittuun toimintaan eli uraanin talteenottoon. Lisäksi haetaan lupaa kaivoksen edellisen toiminnanharjoittajan ja Terrafame Oy:n toiminta-aikana metallituotteiden mukana asiakkaalle Harjavallan nikkelijalostusyksikköön myydyin ja asiakkaan omista prosesseistaan erottaman luonnonuraanin palauttamiselle Terrafame Oy:n talteenottolaitokselle uraaniraaka-aineeksi, mikäli tällaiselle ilmenee tulevaisuudessa tarvetta.

Lupaa haetaan kaivoksen tämän hetkisellet oletetulle toiminta-ajalle eli 30 vuodeksi. Hakija perustelee haettua voimassaoloaikaa käytettävän teknologian vakiintuneisuudella ja uraanin talteenoton vähäisillä vaikutuksilla ympäristöön. Uraani liukenee muiden metallien mukana bioliuotusprosessissa, joten uraanin talteenottoa on perusteltua jatkaa niin kauan kuin alueella on bioliuotusprosessiin perustuvaa metallituotantoa.

Uraanin talteenottoon käytettävä laitos on rakennettu Terrafame Oy:n teollisuusalueelle vuosina 2012–2013, tarvittavat laiteasennukset on tehty ja teknisesti laitos on pienten viimeistelytöiden jälkeen valmis käyttöön otettavaksi vuoden 2019 aikana. Talteenotto toiminta voidaan aloittaa, kun tarvittavat luvat laitoksen käyttöönotolle on myönnetty. Uraanin talteenottoa jatketaan suunnitelmien mukaan kaivoksen toiminta-ajan.

Lausuntopyyntöön liittyvä materiaali löytyy osoitteesta: <http://tem.fi/terrafamen-uraanin-talteenotto>.

Lupahakemus

Terrafame Oy:n kaivos on osoitettu voimassa olevassa, valtioneuvostossa 29.4.2009 vahvistetussa, Kainuun maakuntakaava 2020:ssa kaivos tai kaivotoimintaan tarkoitettu alueeksi merkinnällä EK. Maakuntakaavassa on annettu kaivostoimintaan tarkoitetuille alueille seuraava suunnittelumääräys: ”Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä”.

Maakuntahallituksella ei ole maakuntakaavoituksen näkökulmasta uraanin talteenoton lupahakemukseen huomautettavaa.

Kestävä kaivannaisala on yksi Kainuun vahvuuksiin kuuluva Kainuun maakuntavaltuustossa 18.12.2017 hyväksytyn Kainuu-ohjelman Kainuun elinkeinojen kärkialoista. Kaivannaisalan yleistavoitteena on luoda Kainuuseen kestävästi kasvava kaivannaisklusteri, joka yhdistää alan tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiot sekä yritystoiminnan koordinoituksi yhteistyöksi ja kehittämistoiminnaksi. Kiertotalouden periaatteiden mukaisesti kaivannaisteollisuuden sivuvirroista kehitetään uusia tuotteita. Tavoitteena ovat myös alalla sovellettavan huipputeknologian, osaamisen, alan palveluiden ja tuotteiden viennin kasvu sekä osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen ja kaivannaisklusterin henkilöstömäärän ja liikevaihdon kasvu.

Aluekehitysviranomaisena Kainuun liitto näkee, että luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ja jalostaminen omassa maakunnassa pitkälle jalostetuiksi tuotteiksi ja palveluiksi on Kainuulle tärkeä maakunnan menestystä rakentava asia. Uraanin talteenotolla vahvistetaan Terrafame Oy:n aluetaloudellisia vaikutuksia sekä luodaan toiminnan jatkokehittämiselle mahdollisuus myös harvinaisten metallien talteenottoon.

Maakuntahallitus pitää uraanin talteenotossa ja hyödyntämisessä tärkeänä sitä, että uraanin aiheuttamat pysyvät ympäristövaikutukset Terrafame Oy:n kaivoksen vaikutusalueella pienenevät verrattuna siihen, että uraani palautettaisiin monimetallikaivoksen tuotannon yhteydessä takaisin alueen maaperään.

Kainuun liitto
maakuntahallitus

Timo Korhonen
maakuntahallituksen
puheenjohtaja

Pentti Malinen
maankuntajohtaja